

2900 éves borotva az isaszegi szennyvíztisztító ásatásáról

Az isaszegi szennyvíztisztító bővítésével kapcsolatos régészeti feltárásról és az ott előkerült leletekről az Önkormányzati Tájékoztatóban számos tudósítás jelent meg. Ezeket szeretném kiegészíteni azzal, hogy a leletek itt nem csak úgy, véletlenül „bukkantak” elő.

Az előzmények az 1980-as évekre nyúlnak vissza, amikor az MTA Régészeti Intézetének munkatársai a Magyarország Régészeti Topográfiája Gödöllői járást feldolgozó kötetének adatait vették fel. A munka az isaszegi Falumúzeumban évtizedek alatt összegyűlt cserépek savazásával kezdődött, amit a múzeumbárátok köre végzett el. Az ehhez szükséges 10 liter sósavat az intézetében *Makkay János* régéستől kaptuk. Ezután a leleteket az MTA Régészeti Intézetébe szállították, ahol azokat meghatározták, lefényképezték, és a lelőhelyüket rögzítették. A lelőhelyeket terepbejárással az intézet régészei hitelesítették, segítségül a lelőhelyeket jól ismerő, onnan leleteket beszállító személyeket kértek fel. Ilyen bejárásokon a Bika-tónál is többször részt vettem *Kvassay Judit* és *Miklós Zsuzsa* régészekkel.

A régi szennyvíztisztító építkezése idején a kiásott alapból kézzel sikerült kikaparnom egy késő bronzkori urna felének darabjait, amit *Kővári Klára* régész, a Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságának munkatársa restauráltatott, és az isaszegi múzeum állandó kiállításán helyezett el. Ő is a topográfiai munkaközösség tagja volt. A topográfiai kötet szerkesztője *Torma István* régész volt, aki rendkívüli memóriával rendelkezett. Egy lelőhely pontosítása alkalmával derült ki, hogy az isaszegi lelőhelyeket fejből ismeri.

A 2012-ben megjelent a Magyarország Régészeti Topográfiájának 11. kötete. A szorgalmas gyűjtő- és feldolgozó munka eredménye, hogy Isaszegen az id. Szatmáry Zoltán által számon tartott 7 őstelepülési hely 46 régészeti lelőhelyre bővült. A szennyvíztisztító területe a topográfiában a 13/16-os számot kapta. Ezek a lelőhelyek nyilvántartott régészeti lelőhelyek, amelyek a kulturális örökségvédelmi törvény hatálya alá tartoznak. Itt földmunkát végezni előzetes bejelentés után a kijelölt régész jelenlétében lehet, a leletmentő ásatást pedig a kivitelező költségére végzik el.

Így kezdődtek el és zajlottak le a nyilvántartott 13/16-os lelőhely földmunkái *Patay Róbert* régész felügyeletével 2012 őszén. *Patay Róbert* vezette a régészeti feltárást is, amelyet az esős időjárás többször késleltetett. Az ásatás végül 2013 májusában sikeresen befejeződött, a szennyvíztisztító bővítése folytatódhatott. A teljes ásatás tudományos feldolgozását

A 2900 éves borotva az ásatást vezető Patay Róbert régész tenyerében

és publikálását a tárgyak restaurálása után az ásatás vezetője vagy az általa felhatalmazott régész szakember fogja elvégezni. Ennek időtartama több évet is igénybe vehet.

Az ásatásból eredő hátrányok Isaszeg számára jelentős kulturális nyereséggé alakulhatnak:

- Isaszeg pilinyi kultúrába sorolható késő bronzkori települése bekerül a régészeti irodalomba, és az erről készült tanulmány vagy annak kivonata megvásárolható lesz a falumúzeumban.
- Az ásatás leletei a restaurálás és a tudományos feldolgozás után az isaszegi Falumúzeumban kerülhetnek kiállításra, amelyek ugrásszerűen megemelnék az ide látogatók számát.

Végül rátérek a címben szereplő tárgyra. Az ásatáson négy hétig hetente egy napot töltöttem el mint az Isaszegi Múzeumbárátok Körének elnökségi tagja, a volt régész szakkör vezetője. *Patay Róbert* ásatásvezető régésszel együttműködve az ásatási terület fémdetektoros átvizsgálását végeztem el. Néhány apró lelet begyűjtése után április 19-én került elő a félholdat és más asztrális szimbólumokat ábrázoló, áttört díszítésű, bronzból öntött, nyakban felfüggeszthető, kb. 2900 éves kétszárnyú borotva. Az ilyen típusú borotvák megjelenését az irodalom a pilinyi kultúra utáni kora vaskori átmeneti korra teszi, ami a Kr.e. 1000–900-as évekre tehető. Pontos leírása és tudományos értékelése a restaurálás, valamint az ásatás összes leletének szakemberekkel történő feldolgozása után történik.

Összeállította: *Juhász Vilmos*,
az Isaszegi Múzeumbárátok Körének elnökségi tagja,
a volt régész szakkör vezetője